

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Влада К. Пенева

Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания (ИБЕИ)-БАН,

член на Научно жури, назначено със заповед № 30/08.02.2013 г.

по конкурса за доцент по специалност Ентомология (01.06.14) за нуждите на секция

„Биоразнообразие и екология на безгръбначни животни“ на ИБЕИ-БАН, ДВ, бр.

93/27.11.2012г.

В конкурса за доцент по специалност Ентомология (01.06.14) е заявил участие и е представил необходимите документи само един кандидат – гл. ас. Драган Петров Чобанов, д-р по същата специалност.

Изследванията на кандидата са в областта на ентомологията и са свързани основно с изучаването на разред Orthoptera (правокрили насекоми) в различни направления.

Научната кариера на Д. Чобанов започва още от студентските години, първата му публикация датира от 2000 г. За твърде кратък период (малко повече от 10 години), кандидатът успява да усвои разнообразни както класически, така и модерни методи (цитогенетични и молекуларни) и да се превърне в безспорен специалист в групата на правокрилите насекоми, което му позволява да представи нови данни и факти и да направи значими приноси в този считан за добре проучен у нас и в околните територии таксон.

В рамките на разработката на дисертационния си труд, Д. Чобанов е публикувал 9 статии, 3 от които в списания с импакт фактор (IF). В настоящия конкурс, кандидатът се представя с общо 25 научни труда, от които 2 монографични разработки, 8 статии в списания с импакт фактор, 7 – в рецензирани списания без импакт фактор, 1 глава от тематичен сборник, 6 кратки статии в Червената книга на България, т. 2, Животни и 1 статия в списание на Дружеството на ортоптеролозите. Публикациите на Д. Чобанов са цитирани многократно в научни публикации (37 пъти, предимно от чужди автори, 17 цитирания са открити в списания с IF), което е отличен атестат за международното признание на неговите научни постижения. Допълнително в дисертации и други публикации са намерени още 9 цитата.

Основните направления в изследванията на кандидата очертават следните по-важни области, в които са направени съществени научни приноси: фаунистика, таксономия, генетика, биоакустика, филогения и еволюция на правокрилите насекоми (Orthoptera); таксономия и фаунистика на хлебарки (Blattodea), богомолки (Mantodea), ухолазки (Dermaptera).

Фаунистичните приноси са свързани с допълнения, уточнения и нови данни за изследваните групи от различни райони (общо 269 нови съобщения по райони) на България, Македония и Сърбия, като са установени 25 нови за фауната на нашата страна таксони и 9 - за Македония, като са изключени от фауната на гореспоменатите страни общо 46 неправомерно съобщени таксони. Несъмнени са приносите за разкриване състава и характеризирането на ортоптерната фауна на планината Пелистер, представени в монографична разработка, включваща и богат илюстративен материал, както и ключ за определяне на установените 88 вида.

Оценявам високо **таксономичните приноси** и приносите относно изясняване **филогенията** на правокрилите насекоми, които се изразяват в описането на три нови за науката вида, преописания на други 47 таксона, предлагането на 21 нови синоними, както и в ревизии и задълбочени проучвания върху родовете *Poecilimon*, *Isophya* и *Saga*.

Бих искала да отбележа серозните научни разработки върху видове от род *Poecilimon* – групите *P. bosphoricus* и *P. ornaus*, в които за очертаване границите на видовете се използват освен морфологични белези, молекуларни маркери и биоакустични характеристики. Подобен интерес представляват разработките върху филогенията на род

Isophya. Очевидни са също и постиженията на кандидата в изследване таксономията и филогенията на видове от род *Saga*, където отново морфологичната характеристика е комбинирана с молекулярни маркери за изясняване взаимоотношенията между видовете. За род *Saga* са предложени нови филогенетично маркери - разположението на рДНК и локализацията на сребърно-оцветените ядърцеви организатори.

Новите данни за биоакустиката на 23 таксона, както и данните за секвенциите на различни генетични маркери на 46 таксона са използвани за решения относно систематиката и филогенията на изследваните групи правокрили, затова не ги разглеждам в отделна група.

Приносите на кандидата по отношение **цитогенетиката** на правокрили насекоми включват характеристиката на кариотипа на 28 вида и подвида на основата на класически и молекулярни методи (оцветяване с флуорохроми, C-banding, оцветяване със сребърен нитрат, флуоресцентна хибридиизация), основно от родовете *Isophya* и *Saga*, което дава възможност да се правят заключения за еволюционните промени при тези родове.

Проучванията върху **морфологията** на хитиновия скелет при правокрили, богомолки и хлебарки, освен за целите на систематиката и таксономията са основа за изследвания върху хранителната диета на три вида птици, за което е направен сравнителен анализ на морфологията на мандибулите при скакалците.

Кандидатът има приноси и за изучаване биологията и разпространението на 7 вида правокрили с висок консервационен статус.

Тези неоспорими научни постижения са направени в рамките на голям брой проекти, някои от които са ръководени или координирани от кандидата, както и в тясно сътрудничество с утвърдени международни специалисти в групата, което също е признание за качествата на този млад и обещаващ учен ентомолог. Изключително работоспособен, мотивиран, отличен полеви изследовател и продуктивен учен Д. Чобанов има съществено участие в работата на ИГ „Фауна, таксономия и екология на безгръбначни животни“.

Бих искала да подчертая, че д-р Чобанов е уважаван от колектива на ИБЕИ, член е на НС на ИБЕИ с право на съвещателен глас и е избран за представител на работещите в института.

От гореизложеното става ясно, че д-р Чобанов напълно покрива и в известна степен надвишава изискванията за заемането на академичната длъжност „доцент“ съгласно Закона за развитие на академичния състав в РБългария, както и Критериите на Научния съвет на ИБЕИ – БАН: защитена докторска степен, след защитата на докторската дисертация много добра научна продукция по обем и качество, 37 цитирания в научни публикации, от които почти 1/2 в списания с импакт фактор, ръководство на научни проекти, и най-вече, съществени и значими научни приноси. Драган Чобанов е много способен и продуктивен млад учен, който за краткото време в науката успя да се наложи като международно признат учен таксоном, специалист в групата на правокрилите насекоми. Това се дължи на изключителното му усърдие и трудолюбие, упоритост, любов към науката и умението му да работи екип.

В заключение, като оценявам високо научната дейност и качествата на кандидата давам положителна оценка на неговата кандидатура за академичната длъжност „доцент“ и с пълна убеденост препоръчвам на НС на ИБЕИ да избере гл. ас. д-р Драган Чобанов на посочената длъжност.

